

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

11. årgang Nr. 4 1997

PLUS-ART

Slægt & Data

Udgives af DIS-Danmark

(Databehandling i Slægtsforskning)

E-mail: DIS@vip.cybercity.dk

Homepage på internettet:

users.cybercity.dk/~dko6959

Slægt & Data udkommer 4 gange

årligt i månederne:

Marts, juni, september og december.

Trykplag 1750 eksemplarer.

Redaktør:

Hanne Marie Rud

Thøger Larsens Alle 48

2750 Ballerup

tlf. 44 66 17 04

e-mail: rud@post9.tele.dk

Fidoadr. 2:236/151.3

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til redigering af tilsendte artikler. Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Deadline:

1. maj

1. august

1. november

1. februar

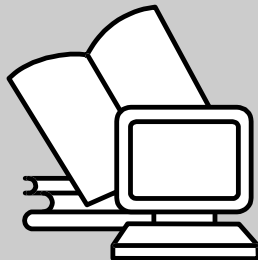
Udkommer:

Juni

September

December

Marts

Medlemskontingent 1997: 100 kr.

Løssalg pris: 35,00 kr. pr. nr.

Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold

- 3 **Kalenderen**
- 5 **Genvej til Gorm den gamle**
- 9 **Om slægtsbøgers indretning**
- 11 **Om slægtsbøger**
- 15 **16q22**
- 17 **Bondefanget af FamDex**
- 20 **Vedr. Ancestral Quest**
- 21 **Nyt fra arkiverne**
- 23 **Tips og nyt**
- 24 **Slægtsbøger, en kommentar**
- 25 **Læsekredsen**
- 26 **Hvor heldig kan man være ?**
- 28 **Et rygte eller ?**
- 31 **FamDex brugerklub**
- 32 **Billeder fra efterårets møder**

DIS-Danmark

Bestyrelsesmedlemmer:

Bent Pilgaard, Randersvej 29, 8800 Viborg Tlf. 86 67 55 12 (fmd.)

Erik Kann, Johan Jepsensvej 1, 2830 Virum, Tlf. 45 85 18 02 (næstfmd, nordisk repr.)

Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby Tlf. 47 52 80 48 (ekspedition)

Svend-Erik Christiansen Hvedebjergvej 24,8220 Brabrand Tlf. 86 25 22 52

Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Alle 48 2750 Ballerup .Tlf. 44 66 17 04 (redaktør)

Jens Verner Nielsen, Bageryden 1, Høruphav, 6470 Sydals Tlf.74 41 55 80 (sekr)

Martin Bjarklev, Søndertoften 115, 2630 Taastrup Tlf. 43 99 17 52

Jørgen Rasmussen, Erik Skeelsvej 24a, 5700 Svendborg, Tlf. 62 22 98 34

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg, Tlf. 74 45 02 35

KOKI og Kildeindtastningsprojektet:

Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Alle 48, 2750 Ballerup, Tlf. 44 66 17 04

Dansk Data Arkiv, Islandsgade 10, 5000 Odense C, Tlf. 66 11 30 10

Kalenderen

Tilmelding til alle møder kan enten ske på DIS' hjemmeside
users.cybercity.dk/~dko6959
eller til én af nedenfor anførte personer

Møder i København

På grund af vacance i bestyrelsen afholdes der ikke møder øst for Storebælt i foråret, bortset fra den ordinære generalforsamling, som er fastsat til 25.04.1998. Nærmere oplysning i næste nummer af S & D.

Møder i Jylland

24.01.1998 kl. 10.30-17.00

Formanden for Slægtshistorisk Forening, Århus Tove Glud Rasmussen indleder mødet med et foredrag om etik i slægtsforskning og lægger op til debat.

Ole Jensen demonstrerer brug af scanner og forklarer hvilke muligheder der er med Billed-og OCR-scanning.

Mødested: Åby bibliotek, Ludvig Feilbergsvej 7, Åbyhøj.

Medbring selv frokost, øl og vand kan købes.

Tilmelding : Se nedenfor

Bemærk begrænset deltagerantal.

07.03.1998 kl. 10.30-17.00

Leif Dehnits, Århus Lokalhistoriske Arkiv, indleder mødet med et foredrag om de muligheder og tanker der ligger bag opbygningen af folketællingsdatabasen i Århus, og de muligheder, der er for at søge (lokalt Århus) på folketællingerne, der er lagt ind på internettet.

Jens V. Nielsen og Knud Aagaard demonstrerer nogle af de muligheder, der er for at opbygge sin hjemmeside til brug på internettet. Der vises bl.a. opbygningen af en bunden opgave, hvorefter ordet er frit.

Mødested: Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergsvej 7, Åbyhøj.

Medbring selv frokost, øl og vand kan købes.

Tilmelding: Se nedenfor

Begrænset deltagerantal.

Tilmelding til møderne i Jylland sker til:

Bent Pilgaard tlf. 86 67 55 12

eller

Svend-Erik Christiansen tlf 86 25 22 52

1998

Kalenderen

Møder på Fyn

14.03.1998 kl. 13.00-17.00

Slægtsforskning på Internettet/v. Martin Bjarklev.

Sted: Svendborg Handelsskole,
Skovsboevej 43, 5700 Svendborg

Tilmelding senest 8 dage før til:

Jørgen Rasmussen

Erik Skeels Vej 24A

5700 Svendborg

Tlf 62 22 98 34

E-mail: Redder@get2net.dk

Nyt fra bestyrelsen

Udskiftning i bestyrelsen:

Læserne af DIS-Danmarks nyhedsbrev på internettet kunne for et stykke tid siden orientere sig om personudskiftninger i bestyrelsen.

Hermed også en orientering til alle øvrige medlemmer:

Bent Sørensen har i dette efterår ønsket at trække sig ud af arbejdet i bestyrelsen.

I hans sted er indkaldt første suppleant Svend-Erik Christiansen, tidligere formand for DIS.

Bestyrelsen har indbyrdes nyfordelt opgaverne mellem sig.

Efter den ordinære generalforsamling til april vil bestyrelsen som normalt konstituere sig ud fra den konkrete sammensætning.

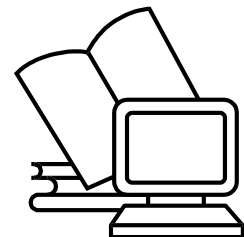
Kontingent mm.

Med dette blad følger kontingentopkrævning for 1998. Vi beder om, at ALLE kontrollerer, at det på det udsendte blad anførte navn og adresse er korrekt.

Eventuelle rettelser bedes meddelt formanden Bent Pilgaard, Randersvej 29, 8800 Viborg, tlf 86 67 55 12

Redaktionen

De sidste par numre af Slægt & Data har været et fællesprodukt fra Hanne Marie Rud og Erik Kann. Arbejdspres har fuldstændigt forhindret Hanne i at medvirke denne gang, og Erik har alene måtte stå for redaktion, tilretning mm. Det giver MANGE skønhedspletter rundt omkring. Vi beder om forståelse!!!!!!

Genvej til Gorm den Gamle

Af Lars Kr. Lundin

Indtil fornylig har vi slægtsforskere været begrænset til at søge efter vores danske slægt via internettet på omtrent følgende måde:

- 1) Surf'e rundt på internettet og lede efter sider om genealogi.
- 2) Download'e et nærmest ubegrænset antal lister (ofte genereret med GED2HTML) med efternavne, evt. suppleret med oplysninger om fødsel, vielse og død.
- 3) Gennemlæs disse lister i håb om at støde på personer, der kun-ne være beslægtede.
- 4) Prøv at bekræfte/afkræfte slægtskabet.

Chancen for at finde beslægtede personer på denne måde er omtrent lige så god som hvis man går ind på Rigsarkivet og begynder at læse tilfældige mikrofilm igennem. Kort sagt meget lille.

Omvendt har man en meget høj sikkerhed for at spille en masse tid på projektet.

Det er synd, for vi slægtsforskere burde bruge internettet til at udveksle slægtshistoriske oplysninger, og på den måde spare hinanden for en masse arbejde.

GEDCOMP

Dette problem er jeg ved at gøre noget ved! Jeg har oprettet en database, kaldet GEDCOMP. GEDCOMP er i skrivende stund knapt 2 måneder gammel, og har allerede en del succeser bag sig. Mere om dem senere.

GEDCOMP står for GEDcom COMParison (altså GEDCOM sammenligning).

Formålet med GEDCOMP er at sætte slægtsforskere med interesse i de samme personer i kontakt med hinanden, og der igennem at hjælpe slægtsforskere til at finde flere oplysninger om deres slægt.

GEDCOMP henvender sig til slægtsforskere med interesse i danskere og til dels svenskere, eftersom mange danskere har slægt på tværs af sundet. Inspirationen til GEDCOMP kommer faktisk fra Sverige. Vores søsterforening DIS-Sverige har nemlig en service, DIS-BYT, hvor medlemmer kan få udført en søgning blandt mere end 1 mio. personer.

Desværre virker DISBYT praktisk taget kun på søgninger efter personer med svenske stedsangivelser. GEDCOMP virker derimod uafhængigt af stedsangivelser.

GEDCOMP virker ved at computer-sammenligne filer i GEDCOM format. GEDCOM er et standardiseret format for elektronisk kommunikation af genealogisk data. Praktisk taget alle slægts-forskningsprogrammer kan skrive slægtshistoriske oplysninger i GEDCOM formatet.

For at søge efter din slægt via GEDCOMP skal du skrive en GEDCOM-fil med dine slægtshistoriske oplysninger og sende den til GEDCOMP.

Find fejl i dine data

Næsten alle har fejlbehæftede oplysninger i deres slægtsforskning. Grunden er at praktisk taget alle på et eller andet tidspunkt har tastet et årstal eller lignende forkert ind i deres slægtsforskningsprogram.

Visse slægtsforskningsprogrammer f.eks. Brothers Keeper kan finde simple fejl i datoer, men på trods af det er der stadig rigtig mange som har alle mulige slags uopdagede fejl i deres data. For at undgå at GEDCOMP bliver ledt på vildspor af den slags fejl bliver alle indsendte GEDCOM-filer computerkontrolleret for en række fejl, der alle er fundet i tidligere indsendt materiale, nemlig:

1) Ulovlige datoer. Hvis datoen ikke passer med GEDCOM's dato format, er der gode chancer for at datoen på en eller anden måde er fejlagtig. Mere end 95% af alle GEDCOM-filer indeholder denne type fejl.

2) Fødsels- og dødsdatoer der umuligt kan passe. Denne megethyppige fejl opstår typisk pga. af indtastningsfejl.

3) Personer, der ikke har angivet noget køn. For navngivne personer antages dette at være en fejl.

4) Mænd (dreng) med et -datter efternavn. Skyldes oftest en indtastnings-fejl af køn.

5) Ulovlige navne. Dette skyldes oftest at der i et navne-felt er indtastet oplysninger, der hører til i et kommentar-felt eller lignende, f.eks.

‘hustru til Jens Hansen’ eller ‘unavngivet dreng’.

6) Personer med mere end en moder eller mere end en fader.

7) Identiske personer. En del, især større GEDCOM-filer indeholder ofte identiske personer. Denne fejl opstår nemt, når en slægtsforsker tilføjer et antal personer (f.ex. modtaget fra en anden slægtsforsker) til sin slægt.

Resultatet af denne grundige kontrol vil blive sendt til dig!

Eftersom praktisk taget alle indtil nu har haft nogle af ovenstående fejl i deres data, er der meget gode chancer for at du allerede på denne måde får gavn af GEDCOMP.

Find dine slægtinge

Når din GEDCOM-fil er blevet kontrolleret, sammenligner GEDCOMP dine personer med de øvrige personer i databasen. Dine personer vil også blive sammenlignet med personer i GEDCOM-filer, der senere hen bliver optaget i databasen. GEDCOMP foretager sammenligningen på basis af køn, navne og datoer.

Personnavne bliver ofte stavet forskelligt. For at tage højde for det, konverterer GEDCOMP med hård hånd alle personnavne til en slags fonetisk stavning. F.ex. vil navne som ‘Christiane’, ‘Christina’ og ‘Kirstine’ blive opfattet som ens. Dette leder til et stort antal tilfælde af helt eller delvist navnesammenfald, hvoraf de fleste er uinteressante. For at tynde ud i alle disse sammenfald sammenlignes datoer.

GEDCOMP sammenligner datoer for alle de hændelser to personer med navnesammenfald har oplysninger om. Eftersom slægts-historiske datoer angives med vidt

varierende præcision, tager GEDCOMP hensyn til hvor præcist en dato er angivet. F.eks. tillægges det stor betydning hvorvidt to eksakte datoer er ens, mens det betyder mindre om datoer angivet med 20 års præcision er sammenfaldende. Upræcise datoer er dog stadig egnede til at tynde ud i listen over mulige personsammenfald. Nogle personer har ingen eller kun meget upræcist angivne datoer. For at kunne frasortere uinteressante sammenfald med sådanne personer, beregner GEDCOMP tidsperioder der indeholder fødsels- og dødsdatoer for disse personer. Det gøres ud fra oplysningerne om forældre, ægtefæller og børn. Selvom disse tidsperioder som oftest er ret lange, er de med til at tynde ud i listen over mulige personsammenfald. Din søgning har dog de bedste chancer, hvis så mange af dine personer som muligt har dato oplysninger. Datoerne behøver ikke nødvendigvis at være om kirkelige hændelser, det kan også være om f.eks. bopæl eller profession.

Styrken i GEDCOMP

Den unikke fordel ved GEDCOMP er at personsammenligningen ikke kun sker ved at sammenligne navn og datoer for to personer. GEDCOMP udnytter at alle personer i en (normal) GEDCOM-fil har oplysninger om deres slægt.

Så for at GEDCOMP erklærer to personer identiske, er det ikke nok at deres egne navne og datoer stemmer rimeligt overens, det samme skal også gælde for deres forældre, koner og børn i den udstrækning oplysninger om disse er tilgængelige. Den parvise sammenligning af de nære slægtinge udføres successivt således at også bedste-forældre, svigerfamilie og børnebørn kan indgå i personsammenligningen.

GEDCOMP tildeler hvert par af mulige personsammenfald et antal point, således at jo flere points, desto sikrere er det at sammenfaldet faktisk vedrører identiske personer. To forskellige personer har indtil nu ikke fået mere end 100 points, mens identiske personer i to forskellige GEDCOM-filer nemt kan få flere hundrede points. To GEDCOM-filer med flere sammenfaldende personer kan nemt give flere tusind points. Så det er nemt for GEDCOMP at identificere to GEDCOM-filer med sammenfaldende personer.

GEDCOMP's samling af filer vokser løbende. Samlingen består ikke kun af indsendte filer, men også af GEDCOM-filer, som GEDCOMP selv download'er fra internettet. Til dette formål bruger GEDCOMP en web-crawler, der leder efter GEDCOM-filer, der indeholder oplysninger om danskere. GEDCOMP har allerede nu rundet den kvarte million personer.

Hvis man lader GEDCOMP sammenligne f.eks. tusind personer fra en GEDCOM-fil med et stort antal personer f.eks. en kvart million, så kan man forvente snesevis af navnesammenfald mellem personer, der har omtrent samme fødsels- og dødsdag. På trods af dette kan GEDCOMP via sammenligningen af slægtinge frasortere praktisk taget alt andet end virkeligt identiske personer.

Bingo!

Når GEDCOMP finder to GEDCOM-filer, der indeholder personsammenfald, modtager de to indsendere en meddelelse om dette. Meddelelsen indeholder navn og kontaktadresse på den anden indsender, samt uddrag vedrørende de sammenfaldende personer fra begge GEDCOM-filer, inklusive de points for sammenfald, de har fået tildelt.

Uddragene af GEDCOM-filerne sendes med, for at de to indsendere kan se hvilke personer sammenfaldene drejer sig om. Hvis den ene af GEDCOM-filerne er download'et fra internettet af GEDCOMP selv, sendes der kun een meddelelse, nemlig til indsenderen af den anden GEDCOMP-fil.

Med mindre en indsender giver besked om andet, er dette den eneste måde hvorpå GEDCOMP videregiver indsendte oplysninger. Hvis du mener din slægtsforskning har tilvejebragt oplysninger, der er private, følsomme, kontroversielle eller på anden måde uegnede til videregivelse, bør du udelade disse oplysninger fra den GEDCOM-fil du indsender.

Her er det værd at minde om, at indholdet af statens arkiver med enkelte restriktioner er offentligt tilgængeligt, og som sådan er det meste af indholdet i de fleste GEDCOM-filer offentligt tilgængeligt. Der er dog stadig et hensyn at tage til de nulevende mennesker, der måtte findes blandt dine oplysninger.

Hvis du via GEDCOMP udveksler oplysninger med en anden slægtsforsker, bør du som en god slægtsforsker ikke ukritisk tage de modtagne oplysninger for gode varer. Istedet for bør du så vidt muligt selv kontrollere de modtagne oplysninger på de relevante arkiver. Og hvor meget nemmere er det ikke at slå direkte op i en bog, fremfor at hige og søge i de gamle bøger? Og afsenderen vil kun være dig taknemmelig, hvis du kan finde fejl, som hverken han eller GEDCOMP har fundet.

Gorm den Gamle

Som overskriften antyder, så har GEDCOMP allerede vakt begejstring hos et antal slægtsforskere. Med Flemming Molins tilladelse

bringer jeg her et uddrag af et brev han har sendt til Ejvind A. Christensen (begge DIS-Danmark medlemmer), efter at GEDCOMP har bragt dem i kontakt med hinanden og efter at de har udvekslet oplysninger:

Tak for kaffe
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Nu er min viv ikke let at skyde igennem:

Sidst på eftermiddagen i går, inden vi skulle afsted til min søns 30-års fødselsdag, gik jeg så langsomt (troede jeg) i gang med at sammenligne dine og mine data, idet jeg udskrev „efterslægt i bogform“ for Ole Hansen Aagaard (din #26) fra både din og min base.

Efter [...] notering til undersøgelse af din #25 [...], så nåede jeg frem til dennes forældre, Jacob Christofer Heerfordt og en hos mig „ukendt hustru“, som var navngivet i udskriften fra din base (#29).

Da jeg - for at se hvad Du ellers havde om hende - bad om hendes koncentrerede anetavle på skærmen var der „bingo“ - helt tilbage til Gorm den Gamle!

Og efter et par hurtige udskrifter, markeringer (med BLÅT, naturligvis) og optælling, kunne jeg konstatere, og om aftenen ved fødselsdagen hos min søn (som nævnt 30 år) for den undrende skare proklamere, at hans tip-30 oldefar var Gorm den Gamle.

Det var virkelig et scoop, må jeg sige! Venlig hilsen - og tak
Flemming Molin

Så heldige kan alle ikke være, men godt 90% af alle indsendte danske GEDCOM-filer med mindst 600 personer har fået meddelelse om mindst een slægtsforsker, der forsker i de samme personer.

Chancen for gevinst

Kun mellem 100.000 og 150.000 af GEDCOMP's personer er faktisk danskere. Dette virker ikke af meget når man tænker på, at man leder efter personer blandt samtlige forfædre til godt 5 mio. mennesker, og man kan undre sig over hvordan GEDCOMP kan give gevinst så ofte. Lad os overveje dette i det følgende.

Jo længere man bevæger sig tilbage i tiden desto mindre kildemateriale findes der, desværre. En behagelig konsekvens af dette er imidlertid, at chancerne for at andre slægtsforskere er interesserede i de samme personer som man selv, stiger efterhånden som man bevæger sig tilbage i tiden. Grunden er, at jo mindre kildemateriale der findes, jo større er chancen for at andre, der er nået lige så langt tilbage, også arbejder med det samme kildemateriale. Så en af grundene til at GEDCOMP har givet gevinst så ofte indtil nu, er at det indsendte GEDCOM-materiale går langt tilbage i tiden. Hvis man når tilbage før år 1600, er det bevarede kildemateriale så sparsomt, at man har meget gode chancer for at andre forsker i de samme personer.

Omvendt kan man for perioden efter år 1600 ikke regne med, at andre forsker i de samme personer som en selv. Så her er spørgsmålet: Mellem hvor mange personer er det at vi leder efter vore aner? I Slægt & Data nr. 1 '96 sandsynliggør jeg i artiklen 'MEGA BASE igen', at det antal mennesker der har levet i Danmark i årene 1600-1900 næppe overstiger 10 millioner. Denne periode er interessant, fordi de fleste søger efter personer født før år 1900, og fordi der som sagt er et meget spinkelt kildemateriale før år 1600.

Lad os være pessimistiske og antage at der har levet 10 mio. mennesker i Danmark i perioden 1600-1900, og at GEDCOMP kun indeholder oplysninger om 50.000 af dem. Det præcise antal kender jeg ikke, fordi de mere end 250.000 personer i GEDCOMP ikke kun er danskere, og fordi en del af dem har meget upræcise oplysninger om fødsels- og døds år. Med denne antagelse kan man sammenligne en GEDCOMP søgning efter personer fra denne periode med at tage kugler op af en stor hat med 10 mio. kugler, hvoraf de 50.000 er hvide og resten sorte. Hvis man tager 600

tilfældige kugler op af hatten, har man 95% (!) chance for at mindst en af dem er hvid. Denne sandsynlighed er ikke langt fra den observerede 90% gevinsthyppighed med GEDCOMP. Man skal dog bemærke at en GEDCOMP søgning adskiller sig fra hatteeksperimentet ved at de personer man leder efter er beslægtede, mens det er tilfældige kugler man tager op af hatten. Den dag GEDCOMP har oplysninger om 1/2 mio. af danskerne fra perioden 1600-1900 antyder hatteeksperimentet, at en GEDCOMP søgning vil have en gevinstchance på godt 90%, selvom man leder efter så lidt som 50 personer. Så det er bare om

at komme i gang med at indsende data. Og bare rolig, GEDCOMP råder over masser af computerkraft og lagerplads.

Kontakt til GEDCOMP

GEDCOMP drives af:
Lars Kr. Lundin
Lundtoftegade 86, 1.tv.
2200 KBH N

GEDCOMP har www-adressen:
<http://www.imm.dtu.dk/~lkl/gedcomp/>

GEDCOM-filer kan sendes til:
lkl@imm.dtu.dk
I tilfælde af at min e-mail (og www-adresse) ændres, så vil denne adresse fremgå af DIS-Danmarks www-fortegnelse over medlemmer.

Alle slægtsforskere med e-mail adresse kan bruge GEDCOMP.

Hvis du gerne vil bruge GEDCOMP, men hverken du eller din familie eller bekendte har e-mail, som du kan anvende:

Alt i GEDCOMP, inklusive afsendelse af e-mail til indsenderne, er automatiseret. Bidrag indsendt med almindelig post vil derfor kræve en noget længere arbejdsgang. Bidrag til GEDCOMP indsendt med almindelig post VIL blive behand-

let, men du må regne med at det vil tage lidt længere tid. Resultatet af din søgning vil blive lagt øverst i bunken hvis du vedlægger en frankeretsvarkuvert. Hvis du har mobiltelefon hos Teledanmark eller Sonofon, så send dit mobiltelefonnummer med ind til GEDCOMP. Så vil du kunne modtage korte e-mails fra GEDCOMP via mobiltelefonen.

Lars Kr. Lundin
Lundtoftegade 86, 1tv
2200 Kbh N.

Slægtsbogens indretning

Af Johannes Lind

Johannes Lind har indsendt to indlæg om slægtsbøger. Hans første indlæg blev bragt i forrige nummer af S&D. Han har selv overfor redaktionen gjort opmærksom på, at hvis begge artikler blev bragt, var der et af afsnittene der lappede over. Vi har imidlertid fundet af Johannes Linds indlæg var så homogene hver for sig og sammen, at vi har besluttet os til ikke at skære dobbelt-afsnittet ud

For et års tid siden afsluttede jeg en slægtsbog, der blev indrettet i overensstemmelse med følgende indholdsfortegnelse:

- Indledning
- Anetavler
- Historisk oversigt
- Egn og slægt
- Forfædrene
- Ordliste.

Indledningen

Indledningen kan selvfølgelig ikke undværes.

Man skal jo motivere, at man udgiver bogen, og der er uden tvivl forskellige, der skal takkes for deres bidrag dertil. Desuden er der brug for en forklaring på, hvorledes læseren kan bruge bogen.

Anetavlerne

Anetavlerne har jeg indrettet på ganske traditionel vis:

Probanden har nr. 1, hans forældre nr. 2 og 3 - efter det kendte system, hvor faderen altid har et nummer, der er dobbelt så stort som barnets, og moderen det nummer, der følger lige efter faderens (og altså altid er ulige). Hver A4-side har plads til fire generationer. De otte personer, der således afslutter en side, får hver sin tavle på de efter-

følgende sider. På den måde bliver sammenhængen overskuelig nok, og man undgår de kæmpemæssige foldeark, som en anetavle ellers kunne give anledning til.

Den historiske oversigt

Den historiske oversigt går fra 1600 til 1850.

Den er en synopse med 4 søjler. Først årstallene, så en søjle med vigtige begivenheder i udlandet, dernæst en med tilsvarende danske begivenheder og til slut en, hvor anerne er placeret på den tid, da de blev gift. Sådan får man et foreløbigt indtryk af den tid, de pågældende levede i.

Egn og slægt

Afsnittet om *egn og slægt* er i en vis forstand bogens vigtigste.

Jeg var så heldig at komme til et DIS-arrangeret møde, hvor en foredragsholder slog til lyd for, at man forsøgte at give en samlet fremstilling af nogle generationers liv i en bestemt egn fremfor at opdele fremstillingen blot på de enkelte aner. Den ide har jeg fulgt, og det tror jeg at mange kan gøre med udbytte. Hvis man følger den almindelige ordning med probanden først og de ældste aner tilsidst, så kommer man jo til at fortælle historien bagfra. Hvis man vælger den egnsopdelte orden, så kan man komme til at for-

tælle fra begyndelsen. Og det er ikke mindst vigtigt, hvis det drejer sig om ganske almindelige bondeslægter, der har efterladt sig meget lidt skriftligt. Man skal være meget heldig, hvis man bliver i stand til en egentlig karakteristik af den enkelte person. Derimod er der altid noget at sige om den tid og den situation, vedkommende levede i. Man opnår også den sidegevinst, at det bliver lettere at undgå de gentagelser, der kunne forekomme, hvis flere forskellige aner har levet under de samme omstændigheder og altså skulle forsynes med samme beskrivelse.

Forfædrene

Afsnittet om *forfædrene* er så, hvad der bliver tilbage, når alt det „sjove“ er blevet fortalt i det foregående afsnit.

Her følges en helt traditionel opstilling med probanden først som nr. 1 og dernæst alle de andre i numerisk rækkefølge. Hele bogen er naturligvis pagineret, men derudover har hver side i det yderste hjørne forneden (trykt med stor, fed grotesk) løbenummeret på den ane, der behandles på den pågældende side. Det er en stor hjælp, hvis man f.eks. fra ane nr. 8 vil finde hen til hans forældre (der altså må være nr. 16-17). Den slags skal gerne kunne gøres hurtigt.

For hver ane er her samlet al den tørre dokumentation, som jo skal til (om fødsel, ægteskab, død, ejendomsføb m.v.). Hvis dokumentationen synes at være utilstrækkelig til at fastslå et familieskab, har jeg været glad for at have et indledende afsnit, som jeg kalder *identifikation*, hvor jeg kan gøre rede for, at vedkommende er kommet med i bogen, skønt visse forudsætninger mangler. Det er vigtigt at gøre opmærksom på sådanne usikkerheder, for der er sikkert ikke andre, der lægger mærke til dem, og det ender med, at man også glemmer dem selv, hvis der ikke udtrykkeligt er et notat herom. Der kan også være et afsnit om *videre efterforskning*, hvis der er visse undersøgelser, der ikke var blevet gjort ved bogens afslutning. Begge dele er i grunden udtryk for, at selv om bogen er blevet færdig, så bliver arbejdet det aldrig. Bogen er altid et foreløbigt produkt.

For hver ane bringer jeg en stump *efterslægtstavle*. Her har jeg aldrig tilstræbt nogen fuldstændighed, men når jeg gennemgik et sogns mikrokort, kunne jeg jo lige så godt tage det med, som jeg fandt der. Det øger muligheden for at finde berøringspunkter med andre slægtsforskere arbejder. Ved angivelse om dåb har jeg altid taget faddere med for hver eneste person. Det er vigtigt. For faddervalget kan i høj grad være med til at afsløre, om det er den rigtige person, man har fat i. Det er en del af personens kontekst. Og man må altid sikre sig bedst muligt, at konteksten er rigtig. Det nytter ikke meget, at man i kirkebogen har fundet det navn, man søger, hvis konteksten er helt ved siden af. Hver efterslægtstavle er forsynet med et navnerregister med henvisning til tavlen. Det er en af de ting, som jeg har ladet et slægts-forskningsprogram gøre for ikke at

overse noget. Disse navnelister er iøvrigt noget af det, der kan få mig selv til at studere min egen bog. Måske opdager man en person, der har været brugt flere gange som fadder i den pågældende efterslægt. Hvorfor er han det? Kan man finde et mønster?

Ordliste

Bogens sidste afsnit er en *ordliste*. Den bør nok være med.

Vi slægtsforskere må jo forsøge at huske, at vi ikke skriver for hinanden, men for vore niecer, nevøer

Johannes Lind
Spurvevænget 41
6710 Esbjerg V
75 46 03 61

Om slægtsbøger

Af *Jørgen Rasmussen*

Det er for de fleste af DIS-Danmarks medlemmer af stor interesse at finde ud af, hvordan man laver en slægtsbog. I den nystiftede lokale brugergruppe på Sydfyn under DIS-Danmark har et af emnerne i gruppens møde-aftener naturligvis også, hvordan laver man en slægtsbog.

Min indgangsvinkel til slægtsforskning er en oldemor på mødrene side, som i en alder af 80 år satte sig ned og skrev en livsskildring om sit liv som gårdmandskone med 18 børn, om sine forfædre som hun havde fået fortalt om, samt om sine tre søstre og deres børn. Jeg kunne måske også have valgt at kalde det en slægtsbog.

Jeg vil i det efterfølgende komme med nogle spørgsmål og betragtninger, som jeg selv har stået og står overfor, når man går i gang med at lave en eller flere slægtsbøger.

Hvad er en slægtsbog?

Det er vel naturligt at spørge sig selv, hvad er egentlig en slægtsbog. Jeg er ikke ekspert, så jeg er nok ikke den rigtige til at svare herpå. Men jeg har selv den opfattelse, at en slægtsbog er en slægtshistorisk beskrivelse af enten anerne til en given proband eller efterkommerne efter en given ane i det efterfølgende kaldt en efterslægtsbog eller aneslægtsbog.

Det er i hvert fald to vidt forskellige problematikker, man kommer ud for, når man skal lave en slægtsbog, hvad enten det er en efterslægtsbog eller en aneslægtsbog.

De fleste slægtsforskere forsker sikkert efter deres aner. Det er jo ikke alle, der har en eller anden "vigtig" person blandt sine aner. De fleste af os stammer jo fra almindelige mennesker, som var bosat på landet som enten daglejere, husmænd eller gårdmænd.

Men det bør selvfølgelig ikke afholde en fra at skrive om de opdagelser, som man har gjort på arkiverne. Det vil da være synd, hvis alt det arbejde skulle gå tabt.

Hvordan laver man en slægtsbog?

Jeg har selv valgt at lave en aneslægtsbog, ja faktisk hele fire "bøger", nemlig en for hver af mine svigerforældres og forældres aner. Det er et stort arbejde, som måske engang bliver færdigt, måske aldrig, men jeg har da til hensigt, hvis jeg lever længe nok, at udgive en eller flere udgaver af slægtsbøgerne.

Som det så rigtig er sagt i sidste nummer af *Slægt & Data*, er EDB et enormt hjælpemiddel til at lave en slægtsbog. For mig er en slægtsbog ikke en professionel udarbejdet bog trykt på et trykkeri til mange tusinde kroner. Det er de færreste, der kan magte det. Selv en håndskrevet "bog", kan efter min opfattelse være en slægtsbog, når blot den omfatter beskrivelse af flere slægter.

For at lave en slægtsbog må man først gøre sig klart, om det skal være en efterslægtsbog eller en aneslægtsbog, man vil lave. Det er jo i høj grad det materiale, som man har indsamlet, der er med til at afgøre det.

Når så man skal til at gå i gang, er det en god ide at skæve til, hvordan andre har løst en sådan opgave. Det er selvfølgelig ikke sådan, at man absolut skal kopiere andre, men hvis andre har fået gode ideer,

behøver man jo ikke at starte på bar bund.

Efterhånden som arbejdet skrider frem, vil der uvægerligt dukke nye ideer op, som kan få indflydelse på den måde, som udformer "bogen".

Til udformning af en slægtsbog kan jeg anbefale brugen af et program som f.eks. Microsoft Publisher. Det er et forholdsvis billigt desk-top program, hvormed man kan lave flotte publikationer. Men i øvrigt kan de fleste nye tekstbehandlingsprogrammer lave utroligt flotte opsætninger og udskrifter. Problemet her er, at det kræver et rimeligt kendskab til et sådant program for at få en optimal udnyttelse af det. Men fat mod - man lærer hen ad vejen, mens man arbejder med det - og det er som regel nemt at lave ændringer, hvis man ombestemmer sig. Det er netop fordelene ved brug af EDB. Man behøver ikke at skulle skrive det hele om igen.

Jeg kan selvfølgelig nikke genkendende til, at den form, der anvendes til at beskrive de enkelte personer, er en gentagelse person efter person. Det er uundgåeligt, hvis der skal være en eller anden form for systematik for at kunne finde rundt i alle disse aner eller efterkommere. Man kan selvfølgelig, som Leif Høgh Pedersen skriver i sidste nummer af *Slægt & Data*, krydre fortællingen med billeder, anekdoter og hvad man nu kan finde af specielle ting om de personer og

steder, som man har valgt at skrive om.

Efter min opfattelse er et af de store problemer at holde styr på sammenhængen mellem de mange personer, som beskrives. Her er det væsentligt at have et overskueligt system. Værst er det nok ved udformningen af en efterslægtbog. Som bekendt er der normalt kun to forældre til et barn. Men et par kan jo få mange børn, børnebørn, oldebørn o.s.v..

Jeg har selv lavet en "tavle" til brug i udformningen af en aneslægtbog, som jeg mener gør det lettere at holde styr på sammenhængen mellem anerne. Det er også en god ide at lave et eller flere index over de beskrevne personer. Det kan være alfabetisk personindex eller en efterslægtstavle afhængig af, hvad for en type "bog", man har valgt at lave.

Jeg har også set gode eksempler på udformningen af en efterslægtbog, hvor den pågældende gjorde en gren af efterkommerne færdig ad gangen i stedet for at beskrive dem generationsvis.

Men det er alt sammen et temperamentsspørgsmål, som man da heldigvis selv kan afgøre.

Bliver man nogensinde færdig?

Det er svært at svare på. Det afhænger nok i høj grad af, hvad det er, at man har valgt at beskrive.

I forbindelse med udarbejdelse af den første af de fire aneslægtbøger synes jeg, at jeg hele tiden finder nye oplysninger, som skal med. Men det er selvfølgelig nødvendigt at stoppe på et eller andet tidspunkt for at få lavet bogen. Så kan man altid lave en revideret udgave, hvis man finder nye oplysninger, som man finder skal offentliggøres til glæde for andre.

FORORD

I nogen år har jeg forsket i min kones og min slægt. Arbejdet er ikke færdigt og vil nok heller aldrig blive det, idet jeg hele tiden finder nye oplysninger. Det er derfor en stor fordel at kunne nedskrive oplysningerne ved hjælp af EDB. Herved er det muligt uden større besvær at lave nye reviderede udgaver af en slægtbog.

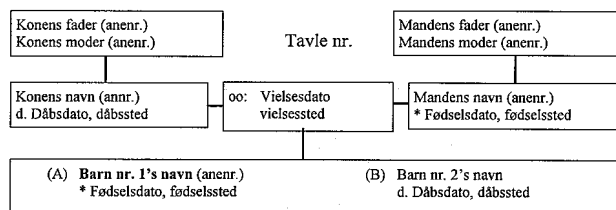
En livsskildring skrevet af min oldemor på mødrene side, Ane Jensine Jørgensen f. Ejlersen, fik vækket min interesse for slægtsforskning. Jeg har siden nedskrevet hendes håndskrevne fortælling på EDB og suppleret den med billeder. Eksemplarer af denne er foræret til mine mostre og mine søskende samt et eksemplar er afleveret på lokalhistorisk arkiv i Bogense. Siden da har jeg nedskrevet min egen livsskildring, som når den er endelig færdig vil blive givet til mine børn samt til de lokalhistoriske arkiver i Ejby Kommune og Tved Sogn, hvor jeg i dag bor.

Jeg har haft mange overvejelser om, hvordan jeg nu skulle udarbejde en slægtbog. Jeg har således valgt at opdele bogen i fire slægtsgrene med min kones og mine forældre som udgangspunkt. I alle de fire udgaver benævnt slægtbog A, B, C og D vil de første tre generationer være ens, nemlig mine børn, min kone og jeg samt vore forældre. Jeg vil anvende anetavlesystemet og gå så langt tilbage i tiden, som det har været mig muligt at finde oplysninger. Undervejs vil jeg nævne de børn, som jeg har fundet i vore aners ægteskaber, men videre vil jeg ikke gå for ikke at gøre bogen for uoverskuelig.

I margin er markeret familiegeneration som bedsteforældre, oldeforældre o.s.v.. Dette er lavet i forhold til mine børn (probanden).

Undervejs vil jeg ved hjælp af små slægtstavler illustrere familieåbåndene.

Tavlen er anvendt for hvert par af aner.

Anenummeret og navnet på en ane er fremhævet og svarer til anetr. i () i rammerne.

En „tavle“ i en aneslægtbog kan give et godt overblik

Hvad gør man ved den, når den er færdig?

Jeg har netop lavet et udkast til 1. udgave af "Slægtbog over aner til Carla Nicoline Møller Johansen, 1907 - 1984" i A5-format, som er samlet med en indbindingsskinne fra Esselte.

Bogen, som er en slægtshistorisk beskrivelse af min svigermoders aner, er en gave til den sidstlevende af min svigermoders søskende i forbindelse med et besøg hos hende i Sauda i Norge. Den er ikke færdig, fordi man hele tiden kan finde nye oplysninger. Men da den pågældende bliver 80 år, er det måske sidste chance for at kunne aflevere en "slægtbog", som hun kan få glæde af at læse.

Men ellers er spørgsmålet, hvad gør man med sin "bog", når man mener, at den er færdig. Det er et af de spørgsmål, som vor lille lokale DIS-Danmark gruppe her på Sydfyn vil forsøge at afklare på et møde. Så måske kan jeg til den tid komme med et supplement.

I hvert fald har det været drøftet, at man dels kan forære eller sælge den til familie og interesserede. Det kan her være et spørgsmål om fremstillingsomkostninger.

En mulighed kan også være at aflevere et eksemplar til det lokalhistoriske arkiv i det eller de områder, hvor slægten har levet.

Der er selvfølgelig også muligheden at gå til en bogtrykker og få "bogen" udgivet med registrering

og hvad der til hører. Men det ved jeg for nærværende for lidt om.

Jeg skal opfordre medlemmer til at skrive i bladet om, hvordan man "officielt" udgiver en slægtsbog, uden at det koster en formue.

Jørgen Rasmussen.
Erik Skeels Vej 24A, Tved
5700 Svendborg
62 22 98 34

Sammenhængende slægtstavler og index er placeret sidst i bogen.

Det er så op til enhver slægting, nær eller fjern, der måtte komme i besiddelse af et eksemplar af slægtsbogen, selv at forske og udbygge med de oplysninger, som den pågældende finder behov for.

I bogen er anvendt nogle forkortelser for datidens mønt således 1 rdl. 1 m. og 1 s., hvilket betyder 1 rigsdaler, 1 mark og 1 skilling. Tilsvarende er anvendt forkortelser for jordarealstørrelser således 1 tdr. 1 skp. 1 fkr. 1 alb., hvilket betyder 1 tønde, 1 skæppe, 1 fjerdingkar og 1 album.

Skulle nogen finde aner og oplysninger, som ikke er anført i bogen, hører jeg gerne herom.

Jeg håber således at have skabt et værk, som må blive til glæde for nulevende slægtinge og vore efterkommere.

Jørgen Rasmussen
Erik Skeels Vej 24 A
Tved
DK 5700 Svendborg
Tlf. 6222 9834

Oversigt over anenumre

Generation	Rasmussen	Petersen	Redder	Johansen
Børn	1	1	1	1
Forældre	2 - 3	2 - 3	2 - 3	2 - 3
Bedsteforældre	4 - 7	4 - 7	4 - 7	4 - 7
Oldeforældre	8 - 9	10 - 11	12 - 13	14 - 15
Tip1-oldeforældre	16 - 19	20 - 23	24 - 27	28 - 31
Tip2-oldeforældre	32 - 39	40 - 47	48 - 55	56 - 63
Tip3-oldeforældre	64 - 79	80 - 95	96 - 111	112 - 127
Tip4-oldeforældre	128 - 159	160 - 191	192 - 223	224 - 255
Tip5-oldeforældre	256 - 319	320 - 383	384 - 447	448 - 511
Tip6-oldeforældre	512 - 639	640 - 767	768 - 895	896 - 1023
Tip7-oldeforældre	1024 - 1279	1280 - 1535	1536 - 1791	1792 - 2047
Tip8-oldeforældre	2048 - 2559	2560 - 3071	3072 - 3583	3584 - 4095

Ovenover: Eksempel på forord og oversigt over anerne

15

Hansigne Caroline Johansen f. Hansen

(1873 - 1952)

Blev født i Fyllested den 30/7-1873 og døbt i Brenderup Kirke den 12/9-1873.

Forældre: Skomager Simon Hansen og Nicoline Rasmussen, 29 aar gl. i Brenderup.

Faddere: Barnets moder, ungarlene Peder og Christian Rasmussen, begge af Kjødstrup, skrædder Jacob Hansen af Brenderup.

Hun måtte efter sigende passe sine søskende på grund af moderens tidlige død.

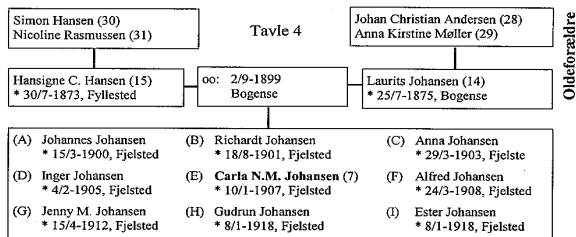
Boede ved giftermålet hos svigerfaderen, Johan Christian Andersen i Bogense. Hun drev i sin tid en stor kranseforretning i Fjelsted.

Efter mandens pludselige død i 1930 hensad hun i uskiftet bo. Boede hos datteren Carla og svigersønnen Kaj Redder til sin død den 29/5-1952 i Fjelsted. Hun blev begravet på Fjelsted Kirkegård.

Ovenfor: Eksempel på biografi

SLÆGTSGREN D
(Johansen)

14

Laurits Johansen
(1875 - 1930)

Blev født i Bogense den 25/7-1875 og døbt i Bogense Kirke den 19/9-1875.

Forældre: Arbejdsmand Johan Kristian Andersen og hustru Ane Kirstine født Møller i Bogense ved Fredsskoven.

Faddere: Pige Maria Kirstine Johansen, tjenestepige Karen Nielsen, barnets fader, alle i Bogense. Husmand Mads Hansen Rækværkstedet, Bogense Mark, husmand Jens Mikkelsen Møller Hindevad Mark.

Den 2/9-1899 blev han gift i Bogense Kirke med Hansigne Caroline Hansen, Brenderup. Forlovere var arbejdsmand Johan Kristian Andersen (brudgommens fader) og husejer Rasmus Isaksen, begge af Bogense. I ægteskabet var der 9 børn jf. tavle 4, hvoraf de 2 yngste var tvillinger. Richardt døde samme år.

Kom omkring 1900 til Fjellested og nedsatte sig som sadelmager. Overtog den 15/2-1911 matrikelnr. 2 b og senere 2 d og e. Han oparbejdede i tidens løb en anseelig forretning og opførte i 1911 en villaejendom, Aldershvile, på Jægersmindevej. Han anlagde en stor frugtplantage og var foregangsmand i denne branche. Han var bl.a. i sygekassens og husmandsforeningens bestyrelse. Han var medlem af Det radikale Venstre.

Døde pludselig af en hjerneblødning 55 år gammel under et besøg på Nørregaard i Fjellested den 28/11-1930. Blev begravet på Fjellested Kirkegård.

*Illustration til Jørgen Rasmussens
artikel, efterslægtsbog med tavle og
tilhørende tekst*

K. Haaning Andersen, fader til den CD-rom, der blev anmeldt i sidste nummer af Slægt & Data har indsendt følgende til optagelse:

Vedrørende anmeldelse af DANSK ANEARKIV så er følgende med i nyere CD:

en vejledning i anvendelse,

rigtig CD-label,

prisen sat ned til 299 kr.

Der vil også være mulighed for at ombytte en købt CD med en opdateret version mod mindre betaling.

DANSK ANEARKIV
K. Haaning Andersen
Skovbjergengen 7 Arnborg
7400 Herning

16q22 eller Hva' Satan skal vi med Stæren*).

Af Leif Thor Olsen

Da jeg for omkring 10 år siden begyndte at registrere hvad jeg havde liggende af løse notater og papirer om min slægt, var det mest stabile jeg havde liggende, 15 sider kopieret fra *Acta Ophthalmologica* Vol. 27. IV. [1949]. De 15 sider bærer titlen „A family with eighth generations of hereditary cataract“ [En familie med arvelig grå stær i otte generationer] by Else Marner (EM). Artiklen er et koncentrat af EMs doktordisputats.

Denne specielle grå stær kaldes zonulær cataract og på dansk lagstær, en lignende findes i slægterne Volkmann og Ursin.

Jeg havde af og til set løseligt på artiklen, nu læste jeg den grundigere og fandt oven i købet, at min farfar og 5 af hans 8 børn og 3 af børnebørnene alle med den arvelige øjensygdom var trukket frem som en særlig interessant gren af slægten, hvor jeg kaldes VII:150 dvs. den syvende generations nr. 150.

Litteraturhenvisninger

Som enhver anden ordentlig videnskabelig artikel slutter denne med en række litteraturhenvisninger. Jeg fik fat i de 2 artikler fra *Ugeskrift for Læger* fra henholdsvis 1878 og 1891, der bl.a. henvises til. Disse artikler indeholder udover lægeligt stof en del personhistorisk materiale.

Når jeg filtrerer de 2 artikler og EMs afhandling gennem mine kontaktlinser og briller - normalt syn på begge øjne - har jeg en del guldstøv og større partikler tilbage ved hjælp af disse samt forskellige yderligere oplysninger om de første 2 generationer som jeg har fået ved samtaler med EM og eget og overleveret kendskab til slægten, kan jeg sætte navne på en del af markeringerne på hendes sol.

Så står der bare tilbage at finde navnene til de resterende punkter!

Hver gang det lykkes mig at sætte et navn mere på slægten kan jeg ikke lade med at tænke på at hele navnestoffet findes på Statens Øjenklinik, nu indtastet af Erik Kann. Gennem 9 slægtled har vi lagt øjne til og forlystet øjnlæger gennem flere generationer, dette til trods har en lægmand efter sigende ikke ret til få oplyst navnene på de afdøde generationer. Brandærgerligt.

Efterslægtstavlen over stærfamilien Olsen - ja, sådan kaldes vi efter det hyppigst forekommende efternavn - viser både køn og sygdomsforekomst på den måde at kvinder vises med en cirkel og mænd med en firkant, sorte figurer viser personer med og hvide uden stær. Tavlen viser ialt 542 personer, heraf har 132 eller 24 % sygdommen. (Jeg kender 75 af personerne). Børn af en far eller mor der har sygdommen vil med 50% sandsynlighed have sygdommen, der

arves ligeligt mellem kønnene, men den kan ikke springe et slægtled over. Geografisk havde stær i 1949 en stærk udbredelse omkring Roskilde men den største i Køge og Køges sydlige nabosogne.

Og hvor har sygdommen så sit udgangspunkt? Jo, stammoderen er **Maren Larsdatter** født 1763 i Alkestrup, Sædder sogn, Præstø amt, død smst. 1825. Hun blev gift i Sædder kirke 1787 med indsidder og daglejer **Niels Christophersen** født 1761, ligeledes i Alkestrup, død smst. 1816. (Forældre og bedsteforældre til begge er fundet i samme sogn). Maren Larsdatter fik en del børn, kun to døtre er registrerede som bærer af sygdommen, disse er:

1) **Mette Nielsdatter** født 1791 i Alkestrup, gift med husmand og indsidder **Niels Bendtsen** født 1793 i Alkestrup, de fik 5 børn. Mette har på tavlen nummer II:1.

2) **Karen Nielsdatter** født 1804 i Alkestrup, gift med husmand **Jens Larsen** født 1776 i Lidemark sogn, Præstø amt, de fik 1 barn. Karen har nummer II:2.

Maren Larsdatter blev som voksen registreret på Rigshospitalet, da hun henvendte sig med én af sine døtre. Herefter er de fleste med sygdommen journaliseret der. EM fik på et tidspunkt interesse for familien ved at studere journalerne, men der forestod et større opklaringsar-

bejde for at få bragt rede i de familiemæssige relationer. Rent praktisk foregik det ved at EM først i 40'erne i sommertiden kørte rundt i sognene syd for Køge og opsøgte de respektive familier og registrede alle familiens medlemmer - også de uden stæren. Hun bearbejdede dernæst det store materiale så det endeligt blev til den omtalte dis-putats.

Som man kan forstå er EM nu en ældre dame. For en del år siden afhændede hun sin praksis til en søn og kastede sig endnu engang over familien. Hun ringede til alle nulevende bærere af sygdommen og bad os om at henvende os til vor egen

læge og få foretaget en blodprøve for nu ville man ud fra denne prøve at finde årsagen til sygdommen. Hvordan det videre foregik, ved jeg ikke, men i 1989 forelå resultatet af det videnskabelige arbejde: Årsagen til zonulær cataract er en forandring i et arveanlæg - gen. Generne sidder på kromosonerne, vi har 23 kromosonpar og på kromosonpar 16, helt nøjagtigt på det sted, der hedder 16q22, sidder det forkerte gen.

Arvebiologi

Jeg har i det sidste bevæget mig på gyngende grund, arvebiologi er just ikke det jeg ved mest om; jeg vil

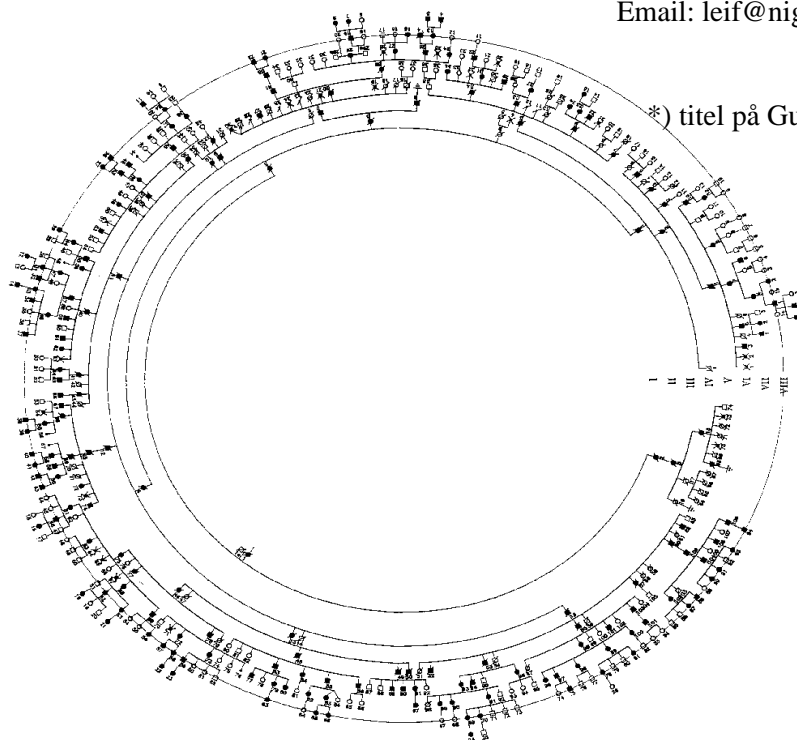
sige, at det overgår præstens forstand og går langt ind i min.

Men hvad med de etiske problemer i forbindelse med genteknologi. En skønne dag går lægerne ind og pirrer i kromosonerne på fostrene i stærfamilien Olsen, og så er den sygdom væk. Herligt! Men hvad kan det ikke føre til? Vi hører næsten dagligt om nye resultater inden for genforskningen og vi er kun ved begyndelsen, tror jeg. Dét overgår også min forstand og fantasi. Jeg synes, vore efterkommere på dette område har en skræmmende fremtid.

Hvis du hører til stor/stærfamilien Olsen hører jeg gerne fra dig.

Leif Thor Olsen
 Dronningholmsvej 45
 5700 Svendborg
 Tlf. 6221 3929
 Email: leif@night.ping.dk

CC00101 (Congenital Cataract) Olsen

* titel på Gustav Wied novelle

Eksempel på den i artiklen omtalte „sol“.

Bondefanget af FamDex

Af Leif Høgh Pedersen

Der findes efterhånden en stor del slægtsforskningsprogrammer, som hver har deres egenskaber. Det er således meget svært at vælge det program, som lige passer til dig. Når man går i gang med at søge efter det "rigtige", får man mange gode råd med på vejen. De er alle sikkert velmente, men en stor del bygger på "jeg tror nok" og "jeg har hørt".

I tidens løb er jeg blevet udsat for en del af disse "!" og kunne tænke mig at bringe et par af dem frem.

Er det et DOS program?

Ved du ikke, at Windows er det eneste rigtige! Jamen, hvorfor ikke vælge DOS? DOS-programmer kan køre som DOS, som Windows og som Win95. Windows-programmer kan køre under Win95 også, hvorimod programmer til Win95 kun kan køre under Win95. Altså DOS-programmet er det mest fleksible.

Jamen, Windows er selvforklarende?

- Sludder! Det er normalt at skrive Windows-programmer, så de er selvforklarende. Mange DOS programmer er skrevet på samme måde. FamDex er skrevet med hjælpetekster på nederste linie i langt de fleste billeder. Der er hjælpetekst i selve billedet, hvis der har været behov for det. Og der kan hentes hjælp med F1 i langt de fleste situationer. Den eneste Dos-kommando der skal bruges, er til at starte programmet med: FAM + printer. Mange har en menu, hvor denne kommando kan skrives ind, hvis de ikke kan huske den. Køres

det fra Windows eller Win95, kan du oprette en ikon til at starte det med. Hvordan du gør det, kan du lade Windows forklarer dig.

GedCom ?

Hvad er Gedcom? Gedcom er en måde at sende data ind og ud af et slægtsprogram.

Gedcom er opfundet i USA og passer til forholdene derovre. F.eks. går gedcom ud fra, at hvis en mand og en kvinde får et barn sammen, så er de en familie. Ikke her i Danmark! Hverken nu eller førhen. Jeg er ofte stødt på betegnelsen "uægte" og "udlagt som barnefader" i vore kirkebøger, og det er ikke altid, at disse mennesker har fundet sammen i et familieforhold.

Der er mange af de datoer og data, du kan indtaste i FamDex, som ikke kommer med i en gedcom. Det gør ikke så meget, for det slægtsprogram, der skal modtage din gedcom, har sjældent plads til disse data. Det kan være konfirmationsdato og data. Det kan være livsdatoer med tilhørende tekst og kildeoplysning. Simple ting som en beskrivelse af et ægteskab eller parforhold. Ja, hvor mange programmer har plads til kirkenavn, sogn og herred ved de kirkelige handlinger? Og hvad bliver der af alle vore faddere ved barnefødsel? Og vidnerne ved vore bryllupper?

Er der GEDCOM i FamDex?

Ja, når dine databaser er tomme, kan du hente en gedcom ind. På den måde er der ingen risiko for at fylde dine data op med en mængde uønskede, fremmede personer. Skulle du have behov for at sammenkører dine data med en gedcom, sender du

data og gedcom til mig, og jeg laver sammenkøringen.

Kan du sende dine data ud af FamDex til en GEDCOM?

Nej, men der arbejdes med en mulighed, hvor alle de mange ting, der kan indtastes i FamDex, kan komme med ud. Det bedste ville være en ny GEDCOM standard, som tog hensyn til nogle flere af de ting, der kunne skrives ind. Indtil da kan de brugere, der måtte ønske det, få konverteret deres data til en standard gedcom, hos mig. Det sker der er nogen der vil prøve noget andet med deres data, men de bliver oftest skuffede over det, der kommer med over i et andet program.

Kan man komme til data på en anden måde?

- Ja, FamDex databaser er, til forskel fra mange andre programmer, en kendt databasestruktur, dBASE III, som bruges og læses af mange andre database programmer, så det er muligt at bruge baserne umiddelbart i anden sammenhæng.

Det kommunikationsprogram, der er under forberedelse i FamDex, vil også have en meget speciel modtagerside. Her hentes gedcom data udefra ind i en parallel database i FamDex, den bliver ikke blandet med dine egne data. Så kan du f.eks. lade programmet

søge efter sammenfaldende data eller - familie struktur og først når de er fundet, overfører den del af de nye data, som skal tilsættes dine egne baser.

Er FamDex ikke frygteligt dyrt?

Der er i dag brugt mere end 15.000 timer på at fremstille FamDex, med alle dets tilægsbaser og moduler. Hvert modul koster 200,- kr. inklusiv moms og forsendelse og der er 12 moduler i alt. Det bliver ca. 10 øre pr. time, hver gang der sælges et komplet program. For den pris får du nogle andre faciliteter også. FamDex udvikles til stadighed og 3 - 4 gange på et år får du tilsendt det sidste nye, hvadenten du har købt 1. modul eller allesammen. Du kan komme med dine ideer og behov, og er det noget, flere kan have gavn af, kommer det med i programmet, eller jeg laver et program specielt til dig, så du får løst dit problem.

Jamen alle de andre programmer er billigere.

Så køb kun hovedmodulet og bogen, det koster 400,- kr., og så kan du indtaste mere end de fleste andre programmer, og du kan udskrive en slægtsbog. Det er der ikke mange slægtsprogrammer der kan. Er det dyrt?

Jamen hvorfor så alle de andre moduler.

En del af de andre moduler er for at ændre FamDex fra et indtastningsprogram, som de fleste andre, til et forskningsprogram, med livsforløb, anetavle, familieoversigt og meget andet. En anden del er til at gøre slægtsbogen mere spændende med mulighed for at hente kirke-, by-, navne- eller erhvervs beskrivelse med ud i slægtsbøgerne. Få tilknyttet anetavle og efterslægtsdiagrammer til bøgerne. Lave arbejdsfiler efter bestemte søge-

opsætninger og meget andet. Du kan også følge slægtens udbredelse på et Danmarkskort, eller se hvor de danske kirker er pladseret. Der er mange andre muligheder og modulerne kan sættes til efter behag og penge pung.

FamDex klubben

For et kontingent på 50,- kr. om året kan du blive medlem af FamDex klubben. Klubben er en selvstændig enhed, hvor ikke engang jeg kan få lov at være ydende. *Hvad får jeg fra klubben?*

- Ca. 4 gange om året er der et lille blad fra klubben med oplysninger om aktiviteterne og opdatering af dine kirkebeskrivelser, der er over 1000 beskrivelser nu.

Er det alt? -

Nej, en gang om året samles de medlemmer der måtte have tid og lyst, og så snakker vi slægt og ser hvad vi kan hjælpe hinanden med. I år er temaet "slægtsbogen".

Er der ikke mere? -

Jo da, vi hjælper da også hinanden med at gå i vore arkiver, låner micro film af hinanden, løser programproblemer og alt muligt andet, hvor vi kan være hinanden behjælpelige. Da alle kender hinanden eller kan finde hinanden på de udsendte medlemslister, er det let at få hjælp i den del af landet, hvor du måtte have behov.

BONDEFANGET?

Ja, - det er rigtigt at du er bondefanget af FamDex.

Men er det nu noget negativt?

Nej, jeg tror de fleste ser det som et problem at skulle skifte til et andet program, for hvor gør vi så af alle de data, som dette program ikke kan indeholde? Hvordan får vi præ-senteret vore data for den, der gerne vil have en slægtsbog med sig selv som centrum? Skulle du have lyst til at skifte program, er det blot at bede om en gedcom og mulighederne er åbne.

Hvorfor kan de andre programmer ikke det samme som FamDex eller omvendt?

Vi har alle vore ideer om, hvad vores program skal kunne. I FamDex har du også mulighed for at være med til at præge udviklingen, og du bliver orienteret om det sidste ny, løbende. Det er nu engang sådan, at mange hoveder får flere ideer end få. Det er ikke noget patent, alle andre kan gøre det samme.

Er der grund til at frygte fremtiden?

Nej, jeg tror, at udviklingen vil fortsætte, og FamDex vil være et af de programmer, der er med fremme med nye ideer til slægtsforskning, og det er jo egentlig det, det drejer sig om.

Leif Høgh Pedersen
Fritids programmør og fader til FamDex.

Kildebuen 4
2740 Skovlunde
42 84 19 16

Gratis annoncer Fra Medlem til Medlem

Mikrokort købes:

Jeg er interesseret i mikrokort fra hele Tåsinge, både af kirkebøger og folketællinger

Mikrofiche-kortlæser sælges:

Pris 400,00 kroner. Er i orden

Mogens Pelle
75 57 44 27
mpelle@post2.tele.dk

Mogens Pelle
75 57 44 27
mpelle@post2.tele.dk

Annoncer i Slægt & Data

Fremover vil der kunne indrykkes kommercielle annoncer i bladet efter følgende retningslinier:

- * Annoncer bestilles separat til hver enkelt ny udgave af bladet.
- * Annoncen skal leveres færdigopsat efter nærmere aftale med redaktøren. Kun efter nærmere aftale kan der ydes assistance til annoncens udformning mod betaling af omkostningerne.
- * Annoncen skal have direkte relation til slægtsforskning, herunder brugen af EDB til slægtsforskning.
- * Bladet forbeholder sig ret til at undlade at optage annoncer, der enten ikke er relevante for bladets formål, strider mod lovgivningen eller af redaktionelle årsager.
- * Ved fejl i annoncen, der skyldes bladet, kan der gives nedslag i annoncens pris efter redaktionens skøn. Bladet påtager sig intet ansvar for skader iøvrigt.
- * Der betales kr. 200 excl. moms for hver påbegyndt 1/12 side.
- * Sidste frist for indsendelse og betaling af annoncer er samme dato som for øvrigt stof til bladet. (se s. 2)
- * Annoncer aftales med bladets redaktør inden fristens udløb.

Vedr. Ancestral Quest 2.0

Af Anna Margrethe Krogh-Thomsen

Efter at have læst Pia Sørensens indlæg i sidste nr. af Slægt & Data, syntes jeg at jeg skylder brugerne af Ancestral Quest 2.0 et mere fyldestgørende svar, end dette indlæg gav udtryk for. Jeg bruger selv programmet, og har haft den glæde ved flere lejligheder at demonstrere programmet for andre brugere.

Ancestral Quest 2.0 er et moderne Amerikansk program, der kan alt, hvad man kan ønske sig af et moderne slægtsforskningsprogram. Men desværre er programmet i øjeblikket stadig kun på engelsk.

Vi har lovet, at en dansk version var undervejs snarest.

Imidlertid er der ved at kommet en endnu nyere udgave af programmet der hedder Ancestral Quest 2.1. Denne nye model er ved at blive te-

stet blandt andet i Danmark, og vil forhåbentlig komme i handlen om et par måneder. Til denne nye udgave har N.O. Andersen i Odense, der står for salget af programmet i Danmark, for kort tid siden underskrevet de papirer, der giver rettigheder til at lave en dansk oversættelse til Ancestral Quest 2.1. Dette vil forhåbentlig kunne købes her i landet om ca. 4 måneder.

Det ville jo være en dårlig ide at lave en dansk udgave til Ancestral Quest 2.0, når den nye model 2.1 er „lige om hjørnet“. Brugere der har købt 2.0 vil kunne købe en opgradering, så deres model også vil kunne passe til den nye danske oversættelse.

Ancestral Quest 2.1 har flere forbedringer, så programmet stadig lever op, til det sidste nye inden for

slægtsforskningsprogrammer, blandt andet med hensyn til internet. m.m. Så ingen panik!, programmet kommer på dansk. og til en rimelig pris.

Jeg ved udmærket godt, at der er mange gode programmer i handelen, og at det jo er en smags sag, hvad man vælger. Det vigtigste for mig er at programmet kan lave en GOD GEDCOM FIL, så man altid kan fortryde sit valg, og flytte til et andet program, uden at tabe data, heller ikke i noterne. Jeg har selv mange forskellige programmer på min computer, og dem kan jeg bevæge mig rundt i via Gedcom Filer.

Anna Margrethe Krogh-Thomsen
Hedebyvej 5
3650 Ølstykke

Bestyrelsens medlemmer er nu næsten alle gået på internettet, og I kan skrive til dem på følgende e-mail adresser:

DIS-Danmark	DIS@vip.cybercity.dk
Bent Pilgaard	dko8330@vip.cybercity.dk
Jens Verner Nielsen	Jens_Verner@dk-online.dk
Martin Bjarklev	Bjarklev@post6.tele.dk
Ole Jensen	pt uden e-mail adresse
Arne Julin	Arne.Julin@p31.f151. n236.z2.fidonet.org
Jørgen Rasmussen	redder@get2net.dk
Erik Kann	erikkann@post7.tele.dk

Nyt fra Arkiverne

Rigsarkivets publikumsafdeling har i lang tid præsteret den ene værdifulde vejledningsfolder efter den anden.

Nedenfor bringes en omtale af en række af de senest udkomne.

Af Georg V.Jensen

RIGSARKIVET meddelelse nr. 14 De Slesvigske Krige 1848-1850 og 1864

Støder man på personer, der kan have deltaget i de slesvigske krige, kan man søge hjælp i RA. Der er arkivaler omfattende:

- Faldne
- Døde, sårede og fanger
- Danske i fangenskab
- Savnede
- Lazaretter i København
- Lazaretter udenfor Kbhvn.
- Feltlazaretter
- Erindringsmedaljen
- Tapperhedsmedaljer
- Jubilæumsgave og hædersgave.

Udover de ovenfor angivne kilder vil det være muligt såvel under de enkelte afdelinger, som i Forsvarets Arkivers arkiv med særlige sager at finde kilder til de Slesvigske Krige. Billeder og portrætter i Forsvarets Billedarkiv.

For krigen 1864 findes i Forsvarets Arkiver oversigt over Danske officerer ved den aktive armé. Fortegnelse over Artilleriets navne.

RIGSARKIVET meddelelse nr. 15 Journalguiden Rentekammersystemet

Dette er først og fremmest en vejledning i brugen af én af hovedtyperne indenfor de journalstyrede arkivfonds dvs primært de ministerielle arkiver efter 1848.

RIGSARKIVET meddelelse nr. 16 Vejledning i udfyldning af bestillingssedler.

Forudsætningen for at få bestilt de rigtige arkivaler frem er, at man har udfyldt sin bestillingsseddel korrekt.

RIGSARKIVET meddelelse nr. 17: vedrører Danicasamlingen

Omfatter mikrofilm og papir kopier af arkivalier i andre lande om Danmark og danskere. Indeholder bl.a. oplysninger om danske indvandrere og erhvervsvirksomheder. Der er Danica fra Sverige, Norge, Polen, Holland, Spanien, Italien, Vatikanet og Schweiz.

RIGSARKIVET meddelelse nr. 18 Journalguiden Journalplansystemet

Journalplansystemet, eller rettere det kartoteksbaserede journalplansystem, er en journaliseringsmåde, hvor sagerne fortegnes og henlægges efter en fast emneplan. Det blev udbredt i centraladministrationen fra 1860'erne og afløste de to ældre systemer, kancellisystemet og rentekammersystemet. I 1980'erne og 90'erne afløstes de kartoteksbaserede journalplansystemer af edb-journaler, hvor journalplanen, journalen og registre blev integreret i ét system. Hovedhensigten med det kartoteksbaserede journalplansystem var at forbedre den systematiske emnemæssige søgning efter sager. De to ældre systemer, kancelli- og rentekammersystemerne, manglede systematiske emne-indgange. Journalplansystemet er grundigere beskrevet og illustreret med en eksempelsag på Rigsarkivets homepage. Se den over internettet på:

<http://www.sa.dk/ra/> eller på pc'erne på RA's læsesal.

Referat af Rigsarkivets brugermøde

3. november 1997

Velkomst

Arkivchef Birgit Løgstrup bød velkommen og fortalte kort om husets informationsteknologiske historie, hvor det væsentligste for os brugere var, at man for 3 år siden fik nyt netværk, således, at det nu blev muligt at arbejde udenfor huset.

Derefter gennemgik arkivarerne Nis Maybom og Frank Allan Rasmussen Rigsarkivets homepage, journalguiden samt KIP-projektet.

Homepage

Om hjemmesiden fortalte Nis Maybom. Om nogle år håber man på, at registraturerne kan søges her, således at forarbejdet kan gøres hjemme. Det var godt nok fremtidsmusik, men dog i dette årtusind. I dag kan bøger bestilles via internettet.

Ligeledes kan man indsende en anmodning om adgangstilladelse til utilgængelige arkivalier. Der skal naturligvis stadig leveres en underskrift af „den ægte vare“ før arkivpakken bliver udleveret.

Også bestillingssedler er kommet på internettet, men de skal være korrekte og indsendt 4 arbejdsdage før besøget. Man får ingen tilbagemelding, så hvis man ikke er meget sikker på rigtigheden af bestillings-sedlen, er det nok klogt at ringe først.

Endvidere findes en del om selve arkivet, om samlingerne og læsesalen, men kik selv indenfor,

evt. på biblioteket. Adressen er <http://www.sa.dk/ra/>

Herfra er det muligt at klikke sig vej til Statens øvrige arkiver - det er nemt og praktisk.

Journalguiden

Herefter præsenterede Frank Allan Rasmussen journalplansystemet, der er beskrevet og illustreret med en eksempelsag på hjemmesiden. Se den over internettet eller på pc'erne på Rigsarkivets læsesal.

Se iøvrigt artiklen „Journalguiden“ i Slægt & Data nr. 1 d.å. Endvidere henvises til folder nr. 18 „Journalguiden - Journalplansystemet“ (omtalt andet-steds i bladet)

KIP-projektet

Til sidst tog Nis Maybom atter ordet for at fortælle om Dansk Dataarkiv og specielt om KIP-folketællingerne.

Ligeledes omtaltes Udvaldte arkivet og kort berørtes CD-rom med KIP-folketællingerne.

Debat med brugerne

Som vanlig sluttede arkivchefen med brugerdebat.

Fra salen blev der udtrykt stor tilfredshed med arkivets foldere.

På en forespørgsel om film efter 1891 svarede B.L., at disse ikke findes, da de ifølge lovgivningen ikke må kopieres før efter 110 år. I den forbindelse blev det oplyst, at nogle offentlige myndigheder tror, at disse 110 år er tilgængeligheden, men den er, efter den i foråret vedtagne arkivlov, kun 30 år for nye arkivalier.

Kopispredningsprojektet for folketællingerne er i fuld gang, idet 1787-1855 er færdiglavet og 1880 og 90 netop er startet.

Agnete Buch-Andersen

Eksempel fra Rigsarkivets internet udbud!

Forsøg med on-line bestilling af arkivalier

Det er nødvendigt at kende den nøjagtige reference på et arkivale for at kunne bestille det. Denne reference findes i arkivregistraturerne. Statens Arkiver er ved at udvikle en database over samtlige registraturer. Når den er færdig vil Rigsarkivet tilbyde egentlig on-line bestilling for registrerede brugere.

Denne forsøgsvisse bestillingsmulighed er forbeholdt arkivbrugere, som i forvejen kender den nøjagtige reference på det arkivale, som ønskes bestilt.

Bemærk: Kun korrekt udfyldte bestillings formularer vil blive ekspederet. Der vil ikke blive givet nogen meddelelse selvom det ikke har været muligt at ekspedere en bestilling.

Bestillingerne vil blive ekspederet hvis:

1. Arkivalierne ikke er folketællinger eller lægdsruller (de kan ikke kan reserveres).

2. Felterne med navn, adresse og anvendelsesdato er udfyldte.

3. Der er fyldestgørende oplysninger om arkivgruppe - evt. me proveniensnummer.

4. Der er anført kontorbetegnelse eller anden underinddeling, hvis det er nødvendigt.

5. Der er fyldestgørende titel på arkivalet.

6. Der er anført yderår for det ønskede.

7. Der er anført løbenumre på arkivalierne, hvor dette er nødvendigt for at identificere arkivalet.

8. Der på forhånd er opnået adgangstilladelse, hvor dette kræves (se punktet Adgang til arkivalierne).

Dækker bestillingen flere end 10 arkivenheder, fremtages kun de første 10.

Tips og nyt

FamDex nyt;

Shareware udgave af FamDex.
Indeholdende:

Hovedmodulet, Træ, Alt-X, Bogen, Regentbasen, modul oversigt, Fejlret, FamDex hjælp og Modtag gedcom.

Med shareware udgaven kan du fremstille en slægtsbog, med hvem som helst i dine baser som PRO-BAND. Bogen kan fremstilles med forgængere, efterkommere, sideslægter, appendiks for adoptivfamilie, faddere og meget andet.

Shareware udgaven er identisk med købeudgaven, men kan ikke

medtage de mange redigerings baser eller diagrammer.

Du får shareware udgaven af FamDex ved at fremsende 40 Kr. i check eller frimærker til
Leif Høgh Pedersen
Kildebuen 4
2740 SKOVLUNDE

Du kan stadig få en DEMO udgave ved at ringe 4284 1916.

Leif Høgh Pedersen.

Slægtsbøger

Kommentarer fra Georg V. Jensen

Jeg følger meget gerne bestyrelsens opfordring til at deltage i debatten om slægtsbøger og dermed bidrage til en saglig drøftelse og måske få andre slægtsforskere til at gribe pennen og fremsætte deres kommentarer og vurderinger.

Jeg har set mange slægtsbøger gennem årene, men kun få har været skrevet på en måde, der gav mig lyst til at følge fremgangsmåden.

Jeg har ikke skrevet en slægtsbog for mine børns slægt, men mit slægtsmateriale er samlet på en sådan måde i slægtsprogrammet Holger 5.0 for Windows, at jeg hurtigt kan skrive en oversigt over hele slægten.

Hvilke oplysninger

For hvert enkelt medlem af slægten har jeg foruden de genealogiske oplysninger også nedskrevet oplysninger jeg har stykket sammen ved samtaler med bedsteforældre, forældre, onkler og tanker og andre, der har haft forbindelse med slægten, samt hvad jeg har fundet i arkiverne.

Private oplysninger

Der er oplysninger, jeg ikke ønsker at delagtiggøre alle og enhver i. Jeg har derfor indstillet mit slægtsprogram således, at disse mere personlige oplysninger ikke medtages ved udskrivninger af personark, familieoversigter og anetavler samt specielle tavler eller lignende til familiemedlemmer eller andre interesserede.

Her har jeg et problem, der har afholdt mig fra at skrive slægtsbo-

gen og blot have den liggende tilgængelig for alle interesserede.

Skal slægtsbogen indeholde alle oplysninger, jeg har samlet om hvert enkelt familiemedlem, eller kan jeg tillade mig at tilbageholde de oplysninger, jeg skønner den enkelte ikke selv ville have givet fra sig?

Anmeldelse af slægtsbog

I Personalhistorisk Tidsskrift 1992: 1 side 129 har Ole Degn anmeldt Holger Hertzum-Larsens slægtsbog: Niels Pedersen og Ingeborg Christensdatter i Janderup. Forslægt og efterslægt.

Anmeldelsen gav mig lyst til at stifte bekendtskab med denne usædvanlige slægtsberetning og efter en samtale med Holger Hertzum selv, købte jeg et eksemplar af bogen, og det har jeg ikke fortrudt.

Sådan skal en slægtsbog skrives.

Opfordring

Jeg opfordrer interesserede slægtsforskere til at låne bogen og studere dens indhold.

Desværre er det antagelig kun et fåtal af ikke professionelle forskere, der magter at fremskaffe et materiale så alsidigt og omfangsrigt.

Ole Degn skriver:

„Bogen er ikke som så mange andre slægtsbøger blot en oprensning af persondata. Med stor tålmodighed har Hertzum-Larsen gennemgået et omfattende arkivmateriale, herunder lensregnskaber og skatteregnskaber, godsarkiver, skifteprotokoller i amts- og godsarkiver, dombøger og tingbøger og skøde- og panteprotokoller. I betydeligt omfang giver han med uddrag af

disse kilder social- og kulturhistoriske baggrundsoplysninger for personerne, og i et større tillæg gengiver han som bilag fuldstændige tekster fra de nævnte kilder, læsevenligt gengivet med moderne retskrivning og opstillet i nummerorden efter anerne, hvis baggrund og tilværelse de belyser. For mindre trænede slægtsforskere er der her et helt prøvecatalog over de muligheder, man står over for i arkiverne“.

Georg V. Jensen
Skovringen 16
2950 Vedbæk
45 89 05 16

Læsekredsen

Bent Pilgaard
Randersvej 29, 8800 Viborg
Tlf. 86 67 55 12

Computers In Genealogy Sept 1997. Engelsk

Dette nummers største artikel er en offentliggørelse af en brevveksling mellem Barney Tyrwhitt-Drake og George Archer. Sidstnævnte er nok mest kendt for sine mange artikler og arbejde med organisering af genealogi i USA.

„Samtalen“ går på at forsøge at opstille en form for norm for programmer til slægtsforskning. En lang række områder berøres og læseren føres ind på et overordnet område, som kan være meget spændende.

Forhold omkring forskellige programmer omtales. De fleste er programmer som ikke kendes herhjemme.

For Macintosh-brugere henvises til:

<http://www.personal.monash.edu.au/~pcf/GenealogyPro.html>

Programmet HTMLGenie til hjemmesider omtales og en demo kan hentes på:

<http://www.deltastor.nb.ca.GeneaWare>.

Registreret program koster \$ 19,95.

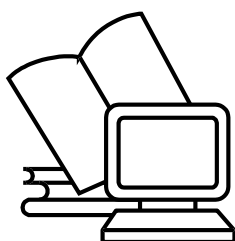
Genealogical Computing Apr/May/Jun 97

I dette nummer ses artikler om:

- * Lance Jacob, AG fremkommer med tanker om programmer og PC'er før og nu. Er det nødvendigt at anskaffe sig det sidste nye?
- * Marilou West Fickling fortæller om sine fejl og glæder ved at indtaste kilder. Jeg tror ikke, hun har hørt om det danske kildeindtastningsprojekt.
- * Art Rubeck anmelder opdatering af 4 shareware-programmer. Programmerne, bortset fra Cumberland Family Tree, bruges ikke her i landet.
- * Drew Smith gør sig sine tanker om kvaliteten af hjemmesider samt de oplysninger, der findes på siderne, samt muligheder for at søge disse sider.
- * Joan Lowrey anmelder Corel Family Tree Suite.
- * Flere CD-rom anmeldes, samt flere sider med korte omtaler af hjemmesider. En måde, som måske bør forsøges gjort med danske briller.

Læsekredsen modtager flg blade:

„Mededelingen Central Bureau voor Genealogie“ fra Holland
 „Gens Humana“ fra Holland
 „Genealogical Computing“ fra USA
 „Computers in Genealogy“, England
 „Dis-Play“ fra Øst-Sverige
 „Slægtshistorisk Forum“ fra Sverige
 „Diskologen“ fra Sverige
 „Computergenealogie“ fra Tyskland
 „Sukutieto“ fra Finland
 „Slekt og Data“ fra Norge

Hvor heldig har man lov at være ?

Af Jens Christian Nielsen

Jeg begyndte at granske i slægtens historie for 4-5 år siden og er ganske godt tilfreds med at være tilbage til omkring 1700 tallet for mange af vore forgængere - men at være så heldig at opdage, at anerne af andre er ført tilbage til ca. 1500 i Norge, det er næsten for meget og kræver uendelig megen kontrol igen og igen. Jeg måtte have hjælp fra Statsarkivet i Kristianssand og fra Det kongelige Bibliotek i København og i augustvarmen i år rejste til Norge for at kontrollere - og resultatet er næsten for godt til at være sandt.

Min kone vidste, at en af hendes oldemødre var født i Norge. Denne oldemor var Christiane Marie Kristensen, der døde i Marstal i 1907, og kirkebogen anfører da: „Kristiane Marie Kristensen, f. Nielsen, født i Lyngør Norge 12. Januar 1849. Forældre Skipper Isak Nielsen og Hustru Helene. 58 Aar.“

I april 1996 skrev jeg til Statsarkivet i Kristianssand for at høre, om de kunne hjælpe med oplysninger, og heldet var med mig for første gang, idet jeg hurtigt fik følgende svar:

„Ifølge kirkebog for Dypvåg ble Christiane Marie født 12.01.1849, foreldre styrmann Nils Evensen og Helene Knudsdr., Steensøen. Styrmann Niels Evensen, Lyngør, 28 år, og Helene Knudsdr., Borøen, 33 1/2 år, ble viet 14.12.1838 i Dypvåg.

Vi legger ved noen kopier fra bøkene Dypvåg gårds- og slektshistorie av Daniel Danielsen og Sophus Jensen og vil anbefale, at De gjennom et bibliotek forsøker å få innlånt disse bøkene (serien består av 6 bind), da de inneholder en del slektsoplysninger.“

De to vedlagte kopier var af side 395 og 1545 i ovennævnte bogserie, og det skulle senere vise sig at være et digert værk på over 2500 sider. På side 1545 var under Nils Evensen, Steensøen, og Helene Knudsdatter nævnt følgende: „Christiane Marie Nilsdatter, f. i jan. 1849, g. 1871 m. sjømann Christen Christensen fra Ærø i Danmark (f. 1849).

Om Nils Evensen stod: „Han var styrmann. Han ble borte på sjøen i oktober 1852 ved forlis. I 1862 ble hans enke gift igjen med los Isak Monrad i Lyngør, men hadde sikkert ingen barn med ham.“

For anden gang var heldet med mig - alle data passede, og at der i Marstal kirkebog ved Christianes død var nævnt en Isak Nielsen som far var forklaret i Dypvåg historien.

Odense Centralbibliotek skaffede værket hjem fra Det kongelige Bibliotek. Det er udarbejdet af to slægtsforskere i 1950'erne og omfatter alle gårde og huse i Dypvåg sogn samt hvem der har boet i sognet. Oplysningerne ser ud til at være ordnet efter Brothers Keepers, og efter nogen øvelse fandt jeg rundt i de mange sider. Da jeg ikke måtte låne bøgerne med hjem, var jeg på biblioteket hver dag i næsten en måned for at læse og tage kopier (over 400 a 1 kr. stykket).

Endnu en gang var jeg heldig. På side 1675 stod om Even Nilsens far Nils Ellingsen i Lyngør: „Denne familien kan i rett opstigende farslinje følges tilbage til odelsbonden Tore på Eidbo. Vi skal her følge denne linjen fra Eidbo til Nils

Ellingsen, søn etter far:“ (her følger 7 generationer frem til Even Nielsen, der blev født i Lyngør i 1780).

Så blev det spændende, idet slægten for disse 7 generationer var nævnt med alle relevante oplysninger - dog ikke for Tore Eidbo, hvorom der bl.a. stod: „Tore Haaskuldsen, som døde omtrent 1616-17, var den eldste odelsbonde på Eidbo, vi hittil har hatt kjennskap til, men nylig er det funnet et gammelt dokument, som tillater os å gå lenger tilbake i tiden“. Dokumentet var affotograferet i bogen, teksten fyldte halvanden bogside, og det viste sig, at Tore Eidbo var født ca. 1500!

Det var dokumentationen for min kones norske aner tilbage til 1500, og jeg var 99% sikker.

Men ak - træerne vokser ikke ind i himlen, og jeg var ene om at tro på det. Resten af familien var 99% sikker på, at det ikke kunne være rigtigt.

Der var kun ét at gøre: Vi måtte til Norge, og i uge 33/97 besøgte min kone og jeg Statsarkivet i Kristianssand og studerede de originale kirkebøger for Dypvåg sogn. De var på dansk, idet Norge jo i en

årrække hørte under Danmark. Oplysningerne i kirkebøgerne passede med Dypvåg gårds- og slektshistorie. Og de venlige medarbejdere på arkivet så vores skriftlige materiale og vurderede, at „alt synes at være korrekt efter Dypvåg gårds- og slektshistorie.“

Så kørte vi til Dypvåg og blev sejlet over til Lyngør, som er én stor sten uden veje, men med et par hundrede beboere - og vi så (og fotograferede) de steder, hvor familien havde boet, idet vi brugte billederne i Dypvåg gårds- og slektshistorie som guide. På en udstilling så vi, hvad Nils Evensen i 1791 skrev i sin bibel, og vi så kopier af hans selvskevne biografi. Desuden var han omtalt i historien om Slaget ved Lyngør den 6. Juli 1812, hvor den engelske flåde angreb Lyngør, og hvor han som lodsoldermand og søløjtnant spillede en væsentlig rolle.

På Dypvåg kirkegård læste vi alle gravstene, og et ældre ægtepar var interesseret i at høre, hvad vi foretog os dér med et stort ringbind på maven, og hvad vi dog skrev ned. Vi fortalte vores historie. Jo, Nils Evensen fra Steensøen havde de hørt om, han har stadig familie i

Gjeving ud for Lyngør, sagde de - en efterkommer boede faktisk i sin oldefars hus fra Steensøen, som i 1907 var blev revet ned og flyttet til fastlandet. Mærkeligt nok, for 1907 var det år, Christiane Marie døde i Marstal!.

Så fik vi travlt, men på grund af tidnød nåede vi ikke at kontakte denne efterkommer, som sandsynligvis (siger jeg) - måske (siger min kone) - er i del af slægten. Vi skulle med færgen til bestemt tid, men vi har rekvireret Dypvåg gårds- og slektshistorie igen og skal bruge nogen tid på at studere den, og vi har skrevet til „familien“ i Gjeving.

Vi håber naturligvis, at heldet endnu en gang er med os, og at vi finder nulevende efterkommere i Norge - men nu er jeg 99,9% sikker - og jeg er 100% sikker på, at jeg inden længe ganske simpelt må til Norge igen.

Jens Christian Nielsen
Mågebakken 187
5250 Odense SV
66 17 38 20

Et rygte eller ?

Af Bjørn Arne Skinnerup

Som slægtsforsker hvad enten det er som amatør, eller professionel, er det altid spændende at finde en forbindelse til „de kongelige“ eller noget der snerper. I min familie er der et sådant rygte, som jeg her vil fortælle om.

Historien begynder i Højfejle på Lolland i Halsted sogn. Her går Sophie Jørgensdatter, datter af den lokale skomager Jørgen Skomager den tunge gang til Halsted kirke den 14. Oktober 1798. Præsten skriver:

„Den 14. Oktober efter hjemmedåb i kirken døbt fremstillet Sofie Jørgensdatter (22 år) et uægte barn af Højfejle kaldet Jørgen båret af Karen Sophiesdatter på Jüllinge.

Fadderne: Jørgen Skomager, Rasmus Jyde, Jørgen Jørgensen og So-

phie Jydes af Højfejle. Barnefader Peder Pedersen Buk på (Æbleholms??) Møller.“

En historie om den stakkels lokkede pige, som kirkebøgerne fortælle et utal af gange. Efter fødslen forsvinder Sophie og Peder Buk ud i den blå luft. Familiehistorien fortæller, at Peder var møllersvend, men efter behørigt bryllup med Sophie blev møller. Det ligger ikke helt fast hvor, men vist nok på Æbleholm mølle i Nordsjælland. Krøniken vil vide, at Jørgen da han blev voksen, fik et stykke jord stillet til rådighed ved Torkildstrup lidt vest for Roskilde. Her optræder han som „husmand“, „gårdmand“ og „skovfoged“ fra 1830 til sin død.

Her står der fx i kirkebogen: Født 5. Oktober og døbt 7. November, Peter Jørgensen Buch, søn af skovfoged Jørgen Pedersen Buch og

Henriette Georgine Møller i Nye-Torkildstrup.

Jørgen og hans hustru Henriette Georgine Møller fra lille Løjtofte på Lolland, får flere børn og de har i dag en ret betydelig efterslægt i området og på Fyn omkring Odense og Stenderup, samt en alle os i Jylland.

Der hersker den påstand, at jorden der blev stillet til rådighed var „fadderskabspenge“ ligesom jobbet i privatskovene var „bestilt“.

Hvor forankret historien har været giver følgende lille sang vel indtryk af:

Mel.: Jeg elsker den gamle. den vaklende rønne

Når slægten i dag her er samlet til gilde -
og gemmer sig bort under stamtræets løv -
vi finder en verden af godhed og snilde -
som levende lyser trods alderdoms støv.

Men hvad kan vi forske. hvor dybt kan vi grave
Til den dag Marie Roskilde Dom -
blev viet af bispen i kjole og krave. -
og Nikolaj han var en statelig gom.

For Nikolajs far det var skovfoged Jørgen.-
der sammen med konen på Lindholm har tjent.-
Men hans far igen? Ja. det er jo som :søren, -
for nu bli'r det hele skam ikke så pænt

En møllersvend Peder blev »udlagt« som faren, -

og blev vist betalt med en klækkelig pris. -
og frøken Sophie fik bogført sit baren -
til lettelse for Fred'rik Krag Juel Vind Friis.

Men der i familien. hvor Nikolaj havned. -
var stangfyldt med præster. begribeligvis -
at fine manerer de aldrig har savnet. -
og „adeligt indslæt“ det har vi fra Friis.

Som ligkistesnedker var Nikolaj du'lig. -
og høvlen der synger med megen talent- .
Ved midnatstid ryster Marie så gruligt. -
for de har besøg af et ad'ligt gespent -

og står han og sysler med kisten og låget, -
så hænder det pluds'lig, at lampen går ud. -
og bedstefar kigger. men ser ikke »noget«. -
Marie kollapser. er blød som en klud.

Mindst een af os her kan en godsejer ligne. -
en anden en greve, en tredie en præst. -
og ad'lige jomfru'r med statelig mine. -
jo. det er skam ikke blot no't jeg har læst.

Og stamtræet vokser og vokser bestandig -
med masser af skud. ja i rigeligt mål. -
Men da vi skal slutte, så må. vil og kan vi -
kun råbe et hjerteligt trefoldigt - SKÅL!

Denne lille sang stammer fra et familiemøde i Lejre, søndag den 10. august 1969. Her var efterkommerne til Jørgen ?Pedersen? Buch samlet.

Hvad den lille sang dog ikke har medført af studier!

Jørgen Buchs hustru kommer af en ret interessant slægt. Hun blev født 1803 i Dannemare på Lolland som datter af Sognefoged og skole-

holder Harald Møller i Lille Løjt-ofte. Han var efterkommer af så betydelige personer som:

Sebbelow (præsteslægten), Thura, Widsted, Masqwedel, Groth, Mortimmer, Lind (Maribos borgmester), Fischer på Lolland.

Det har været ganske umuligt til nu, at finde frem til opholdsstedet for Peder P. Buch og Sophie Jørgensdatter og få den endelige bekræftelse på, at han overtog et fad-

derskab som beskrevet i sangen. Der hersker dog i Friis slægten en historie om, at den gode Carl godt nok fik en søn uden for ægteskab medens han var på Lolland, men navnet kendes ikke her.

Se mere om slægten på: http://home4.inet.tele.dk/skin_rup/

Bjørn Arne Skinnerup
Højgaardsvej 31
8362 Hørning
86 92 17 24

Illustrationer til Bjørn Arne Skinnerups artikel

*Øverst:
Dette er måske Henriette Georgine
Møller, født 1803 i L. Løjtofte, som
nedstammer fra Thura og Skpper
Clement (måske)*

*Til højre:
Dette er en Buch, men er det Jør-
gen?*

FAMDEX brugerklub-årsmøde

(forkortet af redaktionen)

FamDex Brugerklub holdt lørdag den 4. oktober 1997 det årlige medlemsmøde på Odense Rådhus, hvor Stadsarkivet velvilligt havde stillet lokaler til rådighed.

Stemningen var dagen igennem positiv, og der blev spurgt og svaret, så det var en lyst. De bærbare computere, som nogle havde med, blev flittigt brugt - både til eget brug og til demonstration og vejledning for andre. Der blev givet gode råd om, hvordan man udnytter FamDex programmets mange faciliteter mest hensigtsmæssigt, og spørgelysten var stor.

Der var god tid til dagens emne: Slægtsbogen. Med udgangspunkt i „DIS-Danmarks testfamilie i FamDex slægtsbog“, blev der givet en grundig orientering om, hvordan en komplet slægtsbog printes ud på basis af de i FamDex indtastede data.

Flere havde medbragt deres slægtsbøger, og der var virkelig noget at se på: Forskellige former for indbinding (ringbind, hefter eller bøger). Der var billeder i de fleste - nogle i farver, og der blev udvekslet mange synspunkter om, hvordan biografier, livsdatoer osv. kan gøre slægtsbogen levende og interessant.

Samtidig løftede Leif Høgh Pedersen sløret for efterårets nyheder.

Nogle af dem er vist omtalt andetsteds i bladet - men

udprintning af kort over familiens vandring (baseret på kirkeoplysninger) og slægtstræ er vigtige nyheder, som brugerne af FamDex kan se frem til med forventning.

Næste årsmøde blev fastsat til lørdag den 3. oktober 1998 i Odense.

Det formelle med beretning, regnskab, valg osv. var hurtigt overstået.

De tre nye kontaktpersoner blev:

Finn Hyldmar 43 45 28 23
Jens Christian Nielsen 66 17 38 20
Pia Sørensen 97 81 07 62

Afbud til møder

Som allerede nævnt i sidste nummer af Slægt og Data er der til tider meget stort pres på tilmeldingerne til møderne og vi beder derfor alle om at melde afbud, hvis man af den ene eller anden grund bliver forhindret i at komme til et møde, hvortil man har meldt sig.

Det giver planlæggerne en mulighed for at rydde lidt op på ventelisterne.

Ydermere har bestyrelsen nu besluttet, at give nye medlemmer fortrinsret til de pladser, der bliver ledige ved afbud. Nye medlemmer, der er indmeldt i løbet af året, har ofte vanskeligt ved at komme med til møderne, fordi de ikke var med, da tilmeldingerne åbnede ved sæsonstart.

Så derfor gør en god gerning - meld afbud, hvis du bliver forhindret !

Fra efterårets møder øst for Storebælt

Øverst til venstre ses John Thomsen fra mødet i september om internettet.

Illustrationen øverst til højre viser Leif Høgh Pedersen under gennemgangen af FAM DEX ved mødet om slægtsbøger i november.

Nederst til højre er fra samme møde -Lene Bergstrøm indvier forsamlingen i layoutens mysterier.

